

Bruxelles, 14. svibnja 2024.
(OR. en)

9302/24

CULT 48
AUDIO 57
DIGIT 127
IND 233
RECH 195
STATIS 60
EMPL 191

ISHOD POSTUPAKA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Delegacije
Predmet:	Zaključci Vijeća o osnaživanju kulturnih i kreativnih sektora razvojem publike na temelju podataka

Za delegacije se u prilogu nalaze navedeni zaključci Vijeća koje je Vijeće (obrazovanje, mladi, kultura i sport) odobrilo na sastanku 13. i 14. svibnja 2024.

Zaključci Vijeća o osnaživanju kulturnih i kreativnih sektora razvojem publike na temelju podataka

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

POTVRĐUJUĆI DA:

1. Digitalna transformacija sve je važnija tema u europskoj politici, što se odražava u inicijativama kao što su program Kreativna Europa, program politike za digitalno desetljeće, europska industrijska strategija, Program vještina za Europu, europski prostor obrazovanja i europska strategija za podatke, a to je dovelo do stvaranja zajedničkih europskih podatkovnih prostora, uključujući zajednički europski podatkovni prostor za kulturnu baštinu¹ i europski oblak za kulturnu baštinu u okviru programa Obzor Europa²;
2. U planu rada EU-a za kulturu za razdoblje 2023. – 2026.³ ističe se suštinska vrijednost kulture, uključujući kulturnu baštinu. U tom kontekstu u planu rada naglašava se potreba za poticanjem digitalne transformacije kulturnih i kreativnih sektora, naglašava se sudjelovanje u kulturi kao prioritet i uključuje posebna mjera kako bi se osiguralo da se raznoliki europski kulturni sadržaji mogu otkriti u digitalnom okružju;

¹ Preporuka o zajedničkom europskom podatkovnom prostoru za kulturnu baštinu (SL L 401, 12.11.2021., str. 5.)

² Uredba (EU) 2021/695 Europskog parlamenta i Vijeća, SL L 170, 12.5.2021.

³ Rezolucija Vijeća o planu rada EU-a za kulturu za razdoblje 2023. – 2026. 2022/C 466/01.

3. Razvoj publike prilika je za izgradnju smislenih i interaktivnih odnosa s raznolikom publikom, poboljšanje korisničkog iskustva i poticanje kulturne raznolikosti i razvoja, socijalne kohezije i demokracije⁴. Privlačenje široke i raznolike publike jedan je od predviđenih ciljeva programa Kreativna Europa (2021.–2027.)⁵. U okviru kulturnih i kreativnih sektora razmatraju se inovativni alati i smjernice za prikupljanje podataka o publici i upravljanje njima kako bi se razvile bolje usluge koje su usmjerene na korisnike. To može doprinijeti i donošenju politika utemeljenih na dokazima⁶. Međutim, potrebni su daljnji zajednički naponi;
4. Nove tehnologije imaju velik potencijal za povećanje uključenosti i pristupa sadašnjoj i potencijalnoj publici, no kulturne organizacije u različitim su fazama digitalnog razvoja i različito se koriste uslugama koje nude pružatelji tehnologije;
5. Nakon pandemije bolesti COVID-19, koja je u društvu ubrzala digitalnu transformaciju, uloga podataka u razumijevanju, privlačenju i obnovi publike za mnoge je kulturne aktere sve veći prioritet⁷;

⁴ Izvješće Europske komisije „Culture and democracy, the evidence. How citizens’ participation in cultural activities enhances civic engagement, democracy and social cohesion: lessons from international research” (Kultura i demokracija: dokazi. Kako sudjelovanje građana u kulturnim aktivnostima jača građanski angažman, demokraciju i socijalnu koheziju: pouke iz međunarodnih istraživanja) (2023.) i Povelja s Porto Santa (2021.).

⁵ Uredba (EU) 2021/818 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2021. o uspostavi programa Kreativna Europa (2021. – 2027.) i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1295/2013 – SL L 189, 28.5.2021., str. 34.

⁶ Zaključci Vijeća o promicanju pristupa kulturi putem digitalnih sredstava s naglaskom na razvoju publike (2017/C 425/03).

⁷ Izvješće platforme „Voices of Culture” naslovljeno „(Re)-Engaging digital audiences in the cultural sectors: improving audience data” ((Ponovno) privlačenje digitalne publike u kulturnim sektorima: poboljšanje podataka o publici).

S OBZIROM NA TO DA:

6. Digitalizacija u kulturnim i kreativnim sektorima proizvodi sve veću količinu podataka koji se mogu upotrijebiti za razvoj publike. Služenje podacima o publici kulturnim i kreativnim sektorima pruža priliku da poboljšaju razumijevanje potreba i ponašanja publike, s njom izgrade smislen odnos, prilagode inovativni kulturni sadržaj i usluge te osmisle ciljane aktivnosti informiranja kako bi privukli širu publiku i maksimalno povećali sudjelovanje u kulturi, posebno fizičko sudjelovanje. Time se promiče kulturna raznolikost u Europi i mogu se ojačati kulturni objekti kao prostori za neformalnu, slobodnu društvenu interakciju koji su ključni za demokraciju, takozvani „treći prostori”;
7. Razvoj publike na temelju podataka kulturnim i kreativnim sektorima pruža priliku da istraže nove poslovne modele i ostvare dodatne prihode s pomoću inovacija i praksi suradnje;
8. Kulturni i kreativni sektori vrlo su raznoliki i uključuju organizacije, sektore i industrije koji djeluju na različitim razinama politike i organizacije, i javnoj i privatnoj, a obuhvaćaju različite kulturne izričaje, umjetničke discipline, različite faze digitalnih inovacija i razlike u digitalnoj infrastrukturi. Za potrebe razvoja publike na temelju podataka trebao bi se stoga primjenjivati diferencirani pristup;

9. Kako bi se ostvario napredak u pogledu digitalne transformacije te tehničkih, digitalnih i kreativnih vještina, za iskorištavanje rješenja temeljenih na podacima i naprednih tehnologija kao što je umjetna inteligencija, potrebni su vodstvo i poduzetništvo. Osim toga, trebalo bi uzeti u obzir i digitalne vještine publike. Kako bi se odgovorilo na mogućnosti i izazove digitalne transformacije⁸ trebalo bi stoga razmotriti sveobuhvatan pristup i pružanje odgovarajuće potpore kulturnim organizacijama s ograničenim kapacitetima, stručnim znanjem i sredstvima;
10. Kako bi izgradile publiku, neke organizacije u kulturnim i kreativnim sektorima oslanjaju se na tehnološka poduzeća, društvene medije, platforme ili posrednike. Ti akteri na tehnološkom tržištu možda neće uvijek dijeliti podatke o publici koji se odnose upravo na aktivnosti, sadržaje ili djela tih organizacija iz kulturnih i kreativnih sektora. To bi moglo utjecati na sposobnost kulturnih i kreativnih sektora da u potpunosti iskoriste potencijal digitalizacije, kao i na njihovu konkurentnost;
11. Nekoliko država članica u svoje planove za oporavak i otpornost uslijed pandemije bolesti COVID-19 uključilo je financijska sredstva za razvoj programa i strategija digitalizacije za kulturne i kreativne sektore (od kojih neki imaju naglasak na sudjelovanju). Međutim, zajednička ambicija za jačanje suradnje u većim razmjerima mogla bi potaknuti napredak;
12. Upotreba podataka za razvoj i sudjelovanje publike pruža brojne mogućnosti, ali također od kulturnih i kreativnih sektora iziskuje da predvide rizike i učinke te upotrebe i u skladu s time prilagode svoje metode rada. To uključuje uzimanje u obzir pravnih pitanja (uključujući prava intelektualnog vlasništva, autorska prava, prava na privatnost i zaštitu osobnih podataka), etičkih i ekoloških pitanja te pitanja u pogledu održivosti kao i pažljivu procjenu učinka umjetne inteligencije i drugih naprednih digitalnih tehnologija;

⁸ Izvješće otvorene metode koordinacije naslovljeno „Promoting access to culture through digital means” (Promicanje pristupa kulturi putem digitalnih sredstava).

POZIVA DRŽAVE ČLANICE DA:

13. razmotre razvoj okvira politike i stvaranje uvjeta kojima se promiče i potiče pristup temeljen na podacima u kulturnim i kreativnim sektorima, među ostalim s pomoću potpore na nacionalnoj i regionalnoj razini za prikupljanje, zaštitu i upotrebu podataka o publici te upravljanje njima;
14. potiču i podupiru organizacije u kulturnim i kreativnim sektorima da u okviru svojih politika razvoja publike osmisle strategiju za rješenja temeljena na podacima. potiču i podupiru organizacije u kulturnim i kreativnim sektorima u pametnijoj i etičkoj razmjeni i upotrebi podataka o publici. Cilj je osigurati da se sami sektori bolje upoznaju s novom publikom, prepoznaju je i privuku te da omoguće da se europski sadržaji mogu lakše otkriti te da publika može pronaći odgovarajuće i raznolike kulturne i kreativne usluge;
15. potiču organizacije u kulturnom i kreativnom sektoru da se uključe u relevantne programe koje financira EU i kojima je cilj poduprijeti suradnju temeljenu na podacima i inovativna rješenja u kulturnim i kreativnim sektorima te im u tome pomažu;
16. promiču digitalne vještine organizacija i stručnjaka u kulturnim i kreativnim sektorima i olakšaju razvoj interoperabilnih alata, aktivnosti izgradnje kapaciteta i programa potpore za jačanje digitalnih procesa u organizacijama, čime im se omogućuje djelotvorno snalaženje u digitalnom okružju koje se razvija;

POZIVA EUROPSKU KOMISIJU I DRŽAVE ČLANICE DA U OKVIRIMA SVOJIH
POJEDINAČNIH PODRUČJA NADLEŽNOSTI I UZ UVAŽAVANJE NAČELA
SUPSIDIJARNOSTI:

17. potiču istraživanja i olakšavaju međusektorsku i prekograničnu suradnju (na primjer s drugim razinama vlasti, akademskom zajednicom i komercijalnim subjektima) u istraživanju i upotrebi standarda za pristupačnu, osnovnu i održivu digitalnu infrastrukturu koja omogućuje sigurne, pouzdane i interoperabilne podatke, u skladu s pravilima Unije o intelektualnom vlasništvu, autorskim pravima, pravilima o zaštiti podataka i privatnosti te nadovezujući se na postojeću infrastrukturu;
18. promiču razvoj i upotrebu standarda i okvira za potporu kulturnim i kreativnim sektorima u prikupljanju podataka o njihovoj publici i upravljanju njima kako bi ti podaci postali dostupni, usporedivi, upotrebljivi i interoperabilni te kako bi se stoga mogli upotrebljavati za nove usluge (koje su usmjerene na korisnika);
19. potiču kulturne i kreativne sektore da, kad god je to izvedivo, primjenjuju načela otvorenih podataka⁹ i načela FAIR za podatke¹⁰ kako bi poduprli razmjenu i protok podataka, kako je posebno utvrđeno u Direktivi o otvorenim podacima i ponovnoj uporabi informacija javnog sektora, te načela „moji podaci” kako bi se pojedincima zajamčilo pravo na pristup podacima koji se prikupljaju o njima¹¹, te da istodobno djelotvorno štite svoje podatke kao svoju prednost u pogledu konkurentnosti;

⁹ Pojam „otvoreni podaci” odnosi se na podatke koji su javno dostupni, mogu se iskorištavati, uređivati i razmjenjivati. Otvoreni podaci licencirani su na temelju otvorene licencije koja drugima omogućuje ponovnu uporabu djela drugog stvaratelja prema vlastitom nađenju. Bez posebne licencije te su uporabe obično zabranjene autorskim pravom, patentom ili komercijalnom licencijom.

¹⁰ „Načela FAIR” odnose se na međunarodne smjernice za upravljanje podacima čiji je cilj optimizirati ponovnu uporabu podataka. To se postiže tako da se omogući da podaci budu vidljivi, dostupni, interoperabilni i ponovno upotrebljivi. Ključni elementi podataka FAIR bogati su metapodaci i dokumentacija uz uporabu otvorenih ili standardnih formata datoteka i licencija za ponovnu uporabu.

¹¹ Pojam „moji podaci” odnosi se na pristup upravljanju osobnim podacima usmjeren na čovjeka, u kojem se potreba industrije za podacima kombinira s digitalnim ljudskim pravima. Cilj je ljudima omogućiti bolju kontrolu nad njihovim osobnim podacima tako što će im se pružiti mogućnost da odrede okolnosti u kojima se ti podaci upotrebljavaju.

20. potiču razvoj podatkovne pismenosti i programa izgradnje kapaciteta u kulturnim i kreativnim sektorima za prikupljanje, analizu, zaštitu, upravljanje i rukovođenje podacima, za razvoj strategije za upotrebu podataka pri razvoju publike i upravljanju publikom te za podizanje razine osviještenosti i znanja o Europskoj deklaraciji o digitalnim pravima i načelima te o tome kako se ona može primijeniti u kontekstu razvoja publike na temelju podataka, osiguravajući pritom transparentnost prema publici čiji se osjetljivi podaci obrađuju;
21. potiču i promiču istraživanja kako bi se iskoristio potencijal digitalnih alata za razvoj publike, pri čemu se utvrđuju novi trendovi i vještine otporne na buduće promjene koje su potrebne u kulturnim i kreativnim sektorima kao i načini na koji se te vještine mogu razvijati u obrazovnim programima i programima stručnog osposobljavanja koji vode do radnih mjesta u kulturnim i kreativnim sektorima. Na europskoj razini tome mogu doprinijeti europski prostor obrazovanja, Program vještina za Europu, Pakt za vještine¹², savezi europskih planova i Platforma za digitalne vještine i radna mjesta¹³;
22. potiču savjetovanje, razmjenu znanja i dobre prakse te suradnju između država članica i relevantnih partnera na europskoj razini u pogledu razvoja i/ili primjene digitalnih ekosustava, strategija i zajedničkih digitalnih alata za prikupljanje podataka o sudjelovanju i razvoju publike, uzimajući pritom u obzir manje kulturne organizacije s ograničenim resursima i razlike u dostupnosti tehnološke infrastrukture među državama članicama;
23. izrade pregled dobrih praksi u prikupljanju i zaštiti podataka u kulturnim i kreativnim sektorima i upravljanju njima, te analizu sudjelovanja i razvoja publike;

¹² Veliko partnerstvo za vještine za ekosustav kulturnih i kreativnih industrija. Vidjeti Manifest Kreativnog pakta za vještine na https://pact-for-skills.ec.europa.eu/about/industrial-ecosystems-and-partnerships/creative-and-cultural-industries_en

¹³ Vidjeti, na primjer, izvješća platforme „Voices of Culture” iz 2022. naslovljeno „(Re)-Engaging digital audiences in the cultural sectors: improving audience data” ((Ponovno) privlačenje digitalne publike u kulturnim sektorima) i Kreativni pakt za vještine.

POZIVA EUROPSKU KOMISIJU DA U OKVIRU SVOJIH PODRUČJA NADLEŽNOSTI:

24. prema potrebi, s dostupnom financijskom potporom promiče pristup kulturnih i kreativnih sektora europskim programima osim programa Kreativna Europa, relevantnima za digitalnu transformaciju i inovacije, kao što su program Digitalna Europa, Obzor Europa i Program jedinstvenog tržišta, među ostalim pružanjem jasnih smjernica i informacija;
 25. razmotri načine za daljnje poticanje inicijativa za transparentnost podataka u korist kulturnih i kreativnih sektora kako bi im se omogućilo da bolje razumiju učinak svojeg rada i aktivnosti te da se oslanjaju na relevantne uvide u svoje kreativne procese;
 26. razmotri načine za daljnju potporu potrebama digitalne transformacije i promjenjivim zahtjevima kulturnih i kreativnih sektora upotrebom rješenja temeljenih na podacima i promicanjem inovativnih digitalnih projekata u europskim inicijativama.
-

Referentni dokumenti

- Preporuka Komisije o zajedničkom europskom podatkovnom prostoru za kulturnu baštinu (SL L 401, 12.11.2021., str. 5.)
- Zaključci konferencije „European Audiences: 2020 and beyond” (Europska publika: 2020. i dalje) (2012.)
- Zaključci Vijeća o promicanju pristupa kulturi putem digitalnih sredstava s naglaskom na razvoju publike (SL C 425, 12.12.2017., str. 4.)
- Rezolucija Vijeća o planu rada EU-a za kulturu za razdoblje 2023. – 2026. (SL C 466, 7.12.2022., str. 1.)
- Direktiva (EU) 2019/1024 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o otvorenim podatcima i ponovnoj uporabi informacija javnog sektora (SL L 172, 26.6.2019., str. 56).
- Izvješće Europske komisije „Culture and democracy, the evidence. How citizens’ participation in cultural activities enhances civic engagement, democracy and social cohesion: lessons from international research” (Kultura i demokracija: dokazi. Kako sudjelovanje građana u kulturnim aktivnostima jača građanski angažman, demokraciju i socijalnu koheziju: pouke iz međunarodnih istraživanja) (2023.)
- Europska industrijska strategija: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/european-industrial-strategy_hr
- Radni dokument službi Komisije „Annual Single Market Report 2021” (Godišnje izvješće o jedinstvenom tržištu za 2021.) u kojem se prepoznaje ekosustav kulturnih i kreativnih industrija, str. 98–104 (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A52021SC0351>).
- Europski pakt za vještine: https://pact-for-skills.ec.europa.eu/index_en
- Platforma za inovacijsku politiku za kulturne i kreativne industrije: <https://ekipengine.eu/policy-areas/>

- Izvješće otvorene metode koordinacije pod nazivom „Promoting access to culture through digital means” (Promicanje pristupa kulturi putem digitalnih sredstava) (2017.)
- Paket rezultata iz CORDIS-a o digitalnoj kulturnoj baštini, Ured za publikacije Europske unije, 2020., <https://data.europa.eu/doi/10.2830/941375>
- Povelja s Porto Santa (2021.) <https://portosantocharter.eu/the-charter>
- Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1.).
- Uredba (EU) 2021/695 Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi Okvirnog programa za istraživanja i inovacije Obzor Europa (SL L 170, 12.5.2021.)
- Oblak kulturne baštine: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/research-area/social-sciences-and-humanities/cultural-heritage-and-cultural-and-creative-industries-ccis/cultural-heritage-cloud_en
- Prioritet Europske komisije „Europa spremna za digitalno doba” https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age_hr
- Izvješće platforme „Voices of Culture” naslovljeno „(Re)-Engaging digital audiences in the cultural sectors: improving audience data” ((Ponovno) privlačenje digitalne publike u kulturnim sektorima: poboljšanje podataka o publici) (2022.)
- Vuylsteke, Devoldere, i dr. (2023.) Digitalna transformacija kulturnih i kreativnih sektora u okviru priprema za belgijsko predsjedanje EU-om 2024.

Definicije

- Za potrebe ovih zaključaka Vijeća primjenjuju se sljedeće definicije:
- „Podaci o publici” odnose se na informacije koje prikupljaju i obrađuju kulturne organizacije o pojedincima ili skupini ljudi koji su (namjenski) korisnici kulturnih proizvoda, aktivnosti, lokacija, usluga ili sadržaja. Podaci o publici mogu uključivati demografske informacije, podatke o nazočnosti i ponašanju posjetitelja, interakciji s publikom i sudjelovanju publike, podatke o članstvu, odgovore na ankete i povratne informacije ili informacije o kulturnim preferencijama.
- „Razvoj publike” odnosi se na napore i aktivnosti koje poduzimaju kulturne organizacije kako bi razvijale, diversificirale i proširile svoju publiku s ciljem jačanja angažmana, sudjelovanja i povezivanja. Pojam razvoj publike može se shvatiti na različite načine, ovisno o njegovim ciljevima i ciljnim skupinama, kao primjerice povećanje publike (privlačenje publike istog sociodemografskog profila kao što je profil trenutačne publike), produbljivanje odnosa s publikom (poboljšanje iskustva trenutačne publike) i diversifikacija publike (privlačenje osoba različitog sociodemografskog profila od trenutačne publike). Taj proces uključuje razumijevanje potreba, preferencija i interesa sadašnje i potencijalne publike te provedbu informativnih inicijativa kako bi se privukla šira i različitija publika.

- „Digitalna infrastruktura” odnosi se na komunikacijske usluge i platforme, usluge pohrane i temeljne softverske funkcionalnosti, protokole i standarde. Digitalna infrastruktura ne odnosi se nužno na materijalnu i tehničku infrastrukturu (kao što su kabeli, bežične mreže, podatkovni centri, središta za razmjenu internetskog prometa), već na usluge i platforme koje omogućuju povezivanje i razmjenu među kulturnim organizacijama.
 - „Interoperabilnost” se odnosi na sposobnost informacijskih sustava i softvera da razmjenjuju podatke i upotrebljavaju zajedničke informacije, što je preduvjet kako bi kulturne organizacije mogle neometano razmjenjivati i upotrebljavati podatke o publici. To uključuje sposobnost različitih softverskih sustava za zajednički rad kako bi mogli razumjeti, tumačiti i upotrebljavati podatke koje razmjenjuju. U interoperabilnom podatkovnom okružju različiti sustavi mogu djelotvorno ostvarivati interakciju i komunicirati, osiguravajući da se podaci mogu prenositi, da im se može pristupiti i da se mogu upotrebljavati na različitim platformama i s različitim tehnologijama bez znatnih poteškoća u vezi s kompatibilnošću.
 - „Treći prostori” predstavljaju prostore za neformalnu, slobodnu društvenu interakciju koja je ključna za demokraciju. Kad je riječ o kulturnim i kreativnim sektorima, treći prostori mogli bi uključivati muzeje, društvene centre, javne knjižnice, knjižare, kazališta i operne kuće.
-